

Z A P I S

V sredo, dne 8. januarja 2014, je Javni zavod Krajinski park Goričko ob 10.00 organiziral posvet in razpravo na temo: **Gradovi in dvorci v Pomurju – priložnosti in zmožnosti obnove in dogodkov za krepitev kulturnega turizma na podeželju.**

S posvetom smo obudili zaveze podane s podpisom pisma o nameri za sodelovanje v Mreži pomurskih gradov in dvorcev, ki je bila podpisana, dne 7.11.2007 v Beltincih.

Uvodnemu pozdravu gostitelja, direktorja Javnega zavoda Krajinski park Goričko, **dr. Bernarda Goršaka** in osvežitvi spomina na leto 2007, Stanke Dešnik, je sledila razprava o stanju, problemih in priložnostih s katerimi se soočajo upravljavci gradov in dvorcev v Pomurju.

Grad Grad: spomenik državnega pomena, v lasti države in v upravljanju Javnega zavoda Krajinski park Goričko. Obnovljen en trakt, streha sanirana, sredstva za nadaljnjo obnovo se črpajo iz razpisov mednarodnih in bilateralnih projektov, ki se navezujejo na vsebino. Grad ima konservatorski načrt, ne pa tudi upravljavski načrt ali načrt dokončne obnove in rabe z dorečeno vsebino. V gradu: muzejske delavnice obrti, razstavnih prostorov v palaciju, poročna dvorana – klavirski salon, klubski prostor in 4 spalnice z 10 posteljami. Grajska trgovinica in središče za obiskovalce Krajinskega parka Goričko in gradu. Grajski park ni obnovljen, dostop do gradu je skozi park po lokalni občinski cesti, ki nima urejenega odtoka in je po vsakem neurju razrita. Parkirišče pred gradom je neprimerno, pred pristavo je premajhno. V izdelavi načrt za vzdrževanje in obnovo parka.

1

Grad Lendava: prepoznavna mednarodna likovna dejavnost, LINDART, bogate stalne zbirke in številne občasne razstave. Trenutno pridobivajo načrte za ureditev okolice in dostopa na grad

Gradovi v občini Ljutomer: Vardov grad in grad Branek sta namenjena socialnim stanovanjem, torej javnosti in obiskovalcem nedostopna. **Dvorec Jeruzalem** je v celoti obnovljen in namenjen visokemu turizmu, hotel 4 zvezdice, lastnik občina, pogodba za 50 letni najem. V bližini TIC LTO Prlekija. Vrt po zasnovi Ilse von Fischerauer. **Železne dveri** so v lasti Benediktinskega priorata in bo kmalu šel v obnovo za namen namestitev.

Grad Murska Sobota: obnova zaključena 1997, MK pri obnovi več ne sodeluje, grad je v občinski lasti in vzdrževanju. V njem je stalna zbirka Pomurskega muzeja, galerija z občasnimi razstavami, gledališka dvorana MS v upravljanju ZKTŠ MS in mladinski informativni in kulturni center – MIKK z gostinsko ponudbo. V gradu so še poročna dvorana, pedagoške delavnice (place of sense) in restavratorska delavnica. Neurejen dostop za gibalno ovirane osebe. Grajski park.

Dvorec Rakičan: v lasti občine M. Sobota, v njem RIS, predavalnice v uporabi Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede, Univerze v Mariboru, dislocirana enota Rakičan. V pritličju konjušnica, namestitve. Ideja o umestitvi zbirke predmetov iz kmetijstva. Del gradu še ni obnovljen. Grajski park.

Dvorec Beltinci: v postopku denacionalizacije in upravnem sporu. Težave z investicijskim vzdrževanjem, saj posegi niso dovoljeni. Trenutno z gradom upravlja oziroma je skrbnik Občina Beltinci. Zavod za turizem in kulturo Beltinci ima v gradu svojo pisarno in upravlja s stalno zbirko »Zgodovina zdravstva v Pomurju«. Namenjen tudi občinskim prireditvam, poročna dvorana, gostinski lokal. Folklorni festival se odvija v grajskem parku.

Grad Gornja Radgona: v lasti občine in najemu za 99 let g. Herzog.

Grad Negova: obnovljena pristava, glavni grad ne. Ni pohišta. Z njim upravlja KultProTour, Zavod za kulturo, turizem in promocijo Gornje Radgone, ki dobi v upravljanje tudi Špital. V gradu Negova je možno aktivnosti napovedati za največ 1 leto vnaprej, kar otežuje dolgoročno delovanje in razmislek o viziji dolgoročne rabe. Za rabo prostorov MK plačujejo najemnino.

Špela Spanžel, direktorica direktorata za kulturno dediščino na **Ministrstvu za kulturo (MK)** je pozitivno ocenila napor za delovanje v mreži in predstavila probleme s katerimi se sooča MK. V [nacionalnem programu za kulturo](#), ki je bil sprejet novembra 2013 je zastavljen cilj po povezovanju v prostoru fragmentiranih kulturnih spomenikov. Narejen je seznam za obnovo objektov v občinski lasti in načrt za ravnanje s stvarnim premoženjem. Na MK je imenovana delovna skupina, ki naj bi povezala kulturo in dediščino s turistično gospodarsko dejavnostjo.

Dr. Gašper Troha, generalni direktor direktorata za ustvarjalnost na **Ministrstvu za kulturo (MK)** nas je seznanil, da je program razvoja 14-20 usmerjen v financiranje vsebine in ne v samo obnovo objektov. Možno bo morda financiranje v energetske obnovo objektov. Sicer se bo spodbujal razvoj malih in srednjih podjetij na področju kulture, kulturno-umetniške vzgoje, vseživljenjskega učenja, umetnosti in kulturne in kreativne industrije.

Srečko Štajnbaher, ravnatelj območne enote Maribor, Zavoda za varstvo kulturne dediščine je pojasnil, da konservatorske projekte za spomenike v državni lasti pripravlja RC in drugi zunanji izvajalci, ki vse podatke pridobivajo na njihovi enoti. Pri izvedbi se srečujejo tudi z nepravilnimi pristopi in so velikokrat neupravičeno dežurni krivec.

V razpravi se je oglasil **Klemen Ramovš**, ARS Ramovš, ki je poudaril, da je zanj vsak grad individuum, ima svojo dušo. »Kultura opredeljuje človeka, ki ima željo po izražanju, je fundament oz. lakmus družbe«. Predlaga da MK postavi kriterije za rabo prostorov v gradovih in dvorcih.

Nadaljevala je **Elena Begant**, Strokovna svetovalka za regionalni razvoj v Teri Parzival, da »kultura ni samo en od produktov, temveč je osnova vsega«. Predstavila je program [Tera Parzival](#), ki ga razvija fundacija Gandin.

Sledila je še kratka razprava o delovanju Mreže pomurskih gradov in dvorcev in posvet smo sklenili z naslednjimi zadolžitvami:

- **Pismo o nameri za ustanovitev Mreže pomurskih gradov in dvorcev, se ponovno pregleda in podpiše** s strani lastnikov, upravljavcev oz. pooblaščenih oseb.
 - o Stanka Dešnik pošlje vsem prisotnim na posvetu že leta 2007 podpisano besedilo v pregled, dopolnitev in pripombe. Rok za oddajo je **20. januar 2014**. Zbrane pripombe se ponovno uredijo v besedilo in pripravi se vse potrebno (seznanitev županov, MK in drugih upravljavcev) za nov podpis Pisma o nameri za ustanovitev Mreže pomurskih gradov in dvorcev.
- Naslednje srečanje in podpis Pisma o nameri bo v Beltincih, **13.2.2014. ob 12.00**.

3

Norma Bale je predlagala, da bi oblikovali delo mreže v dve delovni skupini: 1. **Skupina za finance in obnovo** in 2. **Skupina za vsebino, program in trženje**. O tem bomo odločali po podpisu pisma in po zadolžitvi strokovnih delavcev za delo v mreži s strani nadrejenih in odgovornih oseb.

Sledile so izjave za medije, ogled gradu in razstave **Marlene Habjanič: 100 let v dobro dediščine: grad Grad**.

Zadnji smo srečanje zaključili ob 14.20.

Zapisala:
Stanka Dešnik, visoki NV svetnik

Direktor,
dr. Bernard Goršak

Priloge:

- Vsebina pisma o nameri za ustanovitev mreže Pomurskih gradov in dvorcev z dne 7.11.2007
- Lista prisotnih in njihovi e-kontakti

Priloga 1: Vsebina pisma in dokazila podpisnikov so na [povezavi](#).

Pomurski gradovi in dvorci Pismo o nameri za ustanovitev mreže

1. Uvod

Podpisniki s tem pismom izražamo namero za ustanovitev **Mreže pomurskih gradov in dvorcev**.

2. Namen ustanovitve in predvidena dejavnost

Mreža pomurskih gradov in dvorcev se ustanavlja z namenom:

- Povezati delovanje in dejavnosti gradov in dvorcev v Pomurju
- Oblikovanja strategije ravnanja, rabe, podobe in trženja kulturnih spomenikov državnega pomena
- Nastopanja na javnih razpisih in izvajanja razvojnih projektov
- Spodbujanja razvoja podeželja in turizma

Predvidena dejavnost Mreže pomurskih gradov in dvorcev bo medsebojno sodelovanje partnerjev pri:

- Izmenjavi gradbenih in restavratorskih rešitev v gradovih oz. dvorcih in njihova izvedba
- Izmenjavi izkušenj pri oblikovanju programov oz. vsebin v gradovih in dvorcih (specializacija ponudbe posameznih gradov oz. dvorcev) in njihova implementacija
- Izmenjavi izkušenj o trženju gradov in medsebojno trženje gradov
- Izmenjavi izkušenj o prireditvah in drugih kulturnih dogodkih v historičnih okoljih v povezavi s ponudbo gradov in dvorcev
- Pridobivanju k sodelovanju drugih ponudnikov, ki tržijo regijo skozi turizem
- Pridobivanju k sodelovanju malih pridelovalcev, obrtnikov, umetnikov, ipd., ki so skrbniki krajinske podobe

3. Predvidena pravno - organizacijska oblika Mreže pomurskih gradov in dvorcev

Mrežo pomurskih gradov in dvorcev bomo podpisniki tega pisma ustanovili v pravno - organizacijski obliki konzorcija. Medsebojne pravice in obveznosti bomo člani Mreže pomurskih gradov in dvorcev uredili s pogodbo o ustanovitvi konzorcija.

4. Končne določbe

Podpisniki tega pisma o nameri se obvezujemo, da bomo aktivno sodelovali v fazi ustanavljanja Mreže pomurskih gradov in dvorcev in da bomo med partnerji usklajen predlog o ustanovitvi konzorcija podpisali v najkasneje v roku enega (1) leta od dneva podpisa tega pisma o nameri.

Beltinci, 07. novembra 2007